

Kálmán László¹

IPARI TERÜLETEN BELÜLI IDEIGLENES BERUHÁZÁSOK, ÉPÍTKEZÉSEK, FEJLESZTÉSEK VAGYONVÉDELMI SZERVEZÉSE, SZENZITÍV KÉRDÉSEI²

TEMPORARY INVESTMENTS WITHIN INDUSTRIAL AREA, CONSTRUCTION, DEVELOPMENT ORGANIZATION OF SECURITY, AND/REGARDING SENSITIVE ISSUES

Absztrakt

Ipari gyártó, termelő társaságoknál a technikai fejlődés az ipari környezet folyamatos változása – a piacgazdasági versenyképesség megmaradása érdekében – A fejlesztések beruházások a társaságok életének elengedhetetlen részét képezik. Mind a technológiai folyamatok, mind a gyártási kapacitás és ezáltal a logisztikai forgalom is folyamatosan változik. Felgyorsult világunkban e változások vetik föl azt a kérdést, hogyan lehet a belső, objektumokon belüli építkezések, beruházások vagyoni védelmi biztosítását a lehető legjobban megvalósítani. A szerző kifejezetten az ipari nagyságú területeken lévő beruházásokat veszik górcső alá és így próbálja meg bemutatni különböző típusú megoldásokat, illetve veti föl a szakma részére szenzitív kérdéseket.

Abstract

Industrial Producer companies with ongoing changes in the technological development of the industrial environment ensure the survival of the market economic competitiveness. The development of the investment companies are a vital part of its life. All technological processes and production capacity and logistics process is constantly changing. This accelerated world changes brings up the question of how the internal objects in construction, investment property protection to ensure the best possible way to achieve. The author specifically takes under the microscope the areas of the industrial sized investments - and then try to introduce different types of solutions, and brings up this sensitive issues and questions for the professional.

Kulcsszavak: beruházás, kockázat, baleset, tulajdonvédelem~investment, risk, accident, property protection

Bevezetés

Az ipari gyártólétesítmények őrzés-védelmének kialakítása és működtetése már önmagában is igen összetett feladat, összehangolása komoly szakértelmet igényel, amely során a magánbiztonság szinte valamennyi elemét ésszerűen fel kell használni és össze kell hangolni az üzembiztos működés és a tulajdonvédelem érdekében. Ugyanakkor további kérdéseket, feladatokat vet fel a speciális területek – például vegyi üzemek, gyógyszergyárak – védelmének szervezése. A Nemzetgazdasági Minisztérium statisztikái alapján is jól látható,

¹ NKE Katonai Műszaki Doktori Iskola, e-mail: L.Kalman@richter.hu

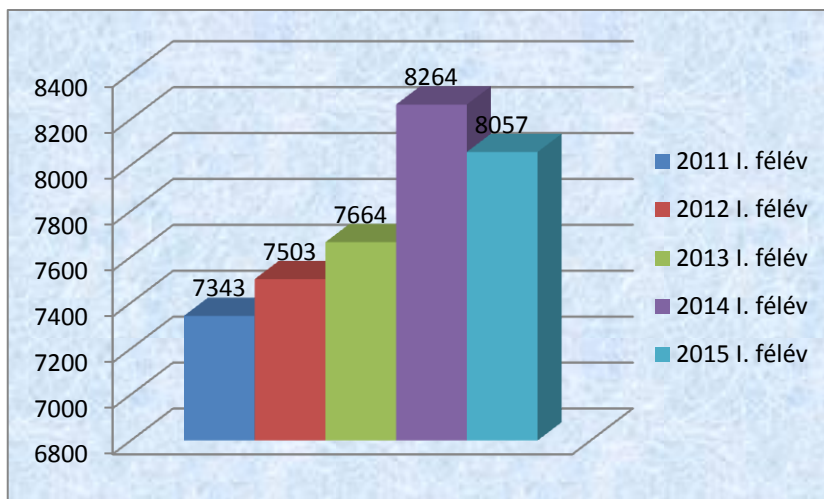
² Lektorálta: Dr. Berek Tamás, Nemzeti Közszolgálati Egyetem

mely iparágak azok, amelyek veszélyt hordoznak a munkabaleseti statisztikák alapján. Elmondható tehát, az építőipar önmagában is egy olyan ipari tevékenység, ahol a munkabalesetek száma és súlyossága kiemelkedő, ezért mind a hatóságok, mind a szakemberek, szabályzók, védőeszközök és védőfelszerelések segítségével csökkenteni a balesetek számát. A vagyonvédelemben az építőipari beruházások védelmi stratégiájának kialakítása fontos és nagyon érzékeny terület, ahol még a legjobban szervezett magánbiztonsági szolgálat is szembesülhet rendkívüli helyzetekkel, jogi konfliktussal, és igen komoly mértékeket ölthet a jogtalan eltulajdonítás. A felvázoltak alapján jól látszik a két érzékeny terület: ipari méretű gyártó- illetve termelő üzem, valamint az építőipar. Ennek sajátos ötvözete, amikor az ipari területen belül valósul meg építőipari beruházás. Ebben a formában a tulajdonvédelmi és biztonsági kockázatok megsokszorozódnak, ezért a külön stratégiákat össze kell olvasztani és eljárási rendet kell kidolgozni; hogy miként tudjuk az objektumon belüli beruházás magánbiztonságát komplexitásában a legjobban megszervezni, és beleilleszteni az adott objektum mindennapi életébe.

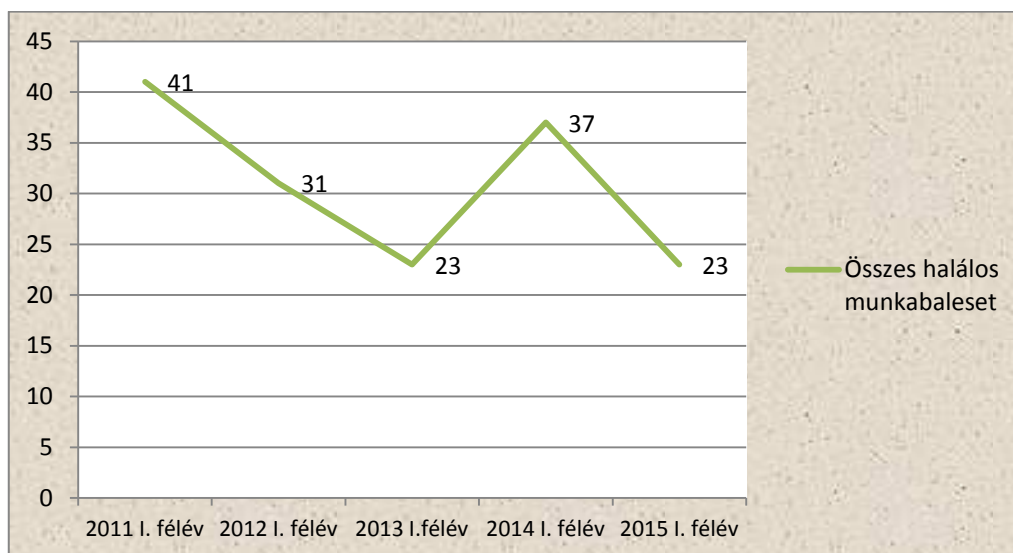
Beruházás előtti intézkedések

Természetesen a beruházás előtti intézkedések nem a tervezési szakaszt foglalják magukba, hanem magának az engedélyezett beruházási eljárásnak lebonyolítási fázisait hivatott előkészíteni. Az előkészítésénél a biztonságtechnikai ágon belül a tulajdonvédelemre fektetjük a hangsúlyt, de természetesen a szakterületek között kohézió kell, hogy legyen. Értelmezni, elemezni, feltárni kell a kockázatokat, amelynek megértésére tekintünk át néhány fogalmat és statisztikát.

Munkabaleset: Az a baleset, amely a munkavállalót szervezett munkavégzés során vagy azzal összefüggésben éri, annak helyétől és időpontjától, és a munkavállaló (sérült) közrehatásának mértékétől függetlenül. A munkavégzéssel összefüggésben következik be a baleset, ha a munkavállalót a foglalkozás körében végzett munkához kapcsolódó közlekedés, anyagvételezés, anyagmozgatás, tisztálkodás, szervezett üzemi étkeztetés, foglalkozás-egészségügyi szolgáltatás és a munkáltató által nyújtott egyéb szolgáltatás stb. igénybevétele során éri. Nem tekinthető munkavégzéssel összefüggésben bekövetkező balesetnek (munkabalesetnek) az a baleset, amely a sérültet a lakásáról (szállásáról) a munkahelyére, illetve a munkahelyéről a lakására (szállására) menet közben éri, kivéve, ha a baleset a munkáltató saját vagy bérelt járművével történik.[1]

1. ábra. Az összes munkabaleset száma az elmúlt 5 évben [2]

2. ábra. Összes halálos munkabaleset [3]

A Nemzetgazdasági Minisztérium Munkafelügyeleti Főosztályának 2015. évi I. féléves tájékoztatójából egyértelműen kiderül, hogy a legsúlyosabb balesetek az építőiparban következnek be. A legnagyobb számú baleseti kockázatot pedig a feldolgozóipar, gépipar, kereskedelem jelenti. Tehát az iparágon belüli beruházás igen kiemelt kockázatot képvisel.

Az emberi élet, testi épség és az egészség védelme kiemelkedő fontosságú, ezért nemcsak ezeknek a sérelmével, hanem az ezeket a jogtárgyakat veszélyeztető cselekményekkel szemben is indokolt büntetőjogi védelmet biztosítani.

A Hazai jogrend szerint a büntető törvénykönyv. „165 § (1) Aki a foglalkozási szabály megszegésével más vagy mások életét, testi épségét vagy egészségét gondatlanságból közvetlen veszélynek teszi ki, vagy testi sértést okoz, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.” Segítségnyújtás elmulasztása: „166 § (1) Aki nem nyújt a tőle elvárható segítséget sérült vagy olyan személynek, akinek az élete vagy testi épsége közvetlen veszélyben van, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntethető.” [4]

A bekövetkezett munkabaleseteknek igen súlyos személyi és gazdasági következményei lehetnek, elkerülése a társaság jól megfontolt pénzügyi érdeke, így szorosan kapcsolódik saját tulajdon védelméhez. A védelem része a biztonságtudatos munkahelyek kialakítása, eszköze a kidolgozott ellenőrzési rendszerek és azok működtetése. Mind a segítségnyújtásban, mentésben, hatósági közreműködésben és megelőzésben nélkülözhetetlen a szerepe.

A nemzetközi statisztika mérőszámként a lakás és gépjármű eltulajdonításokat használja, ezért használjuk alapadatként, a mértéke viszont vezethető a tárgyi tulajdon elsajátítására. A tulajdon eltulajdonítása és megrongálása vagyon elleni bűncselekmény. Természetesen a nemzetközi adatok összehasonlításában is különböző mértékeket kapunk a cselekmények megvalósításának módjától függően. A tárgyi vagyon eltulajdonítás mértéke (lakásbetörés) az egész EU területén 2007–2012 között növekvő mértéket mutatott, természetesen a 28 tagország közötti százalékos eloszlás eltérő. Az EU-28 tekintetében a gépjárművek eltulajdonítása összességében csökkent, ez részben magyarázható a gépjárművédelmi technológiák fejlődésével. [5] A bűncselekmények megoszlásának jellege szerint mind nemzetközi, mind hazai viszonylatban elmondható, hogy a vagyon elleni cselekmények száma messze a legmagasabb, kilengése egy-egy kivételt tekintve szinte évről évre azonos. [6]

Összességében elmondható, hogy a kockázatok ismeretében és körültekintő figyelembevételével kezdhetjük meg a tervezést. Kockázatelemzésünk vezérfonala a személy és tulajdonvédelem körül mozog, természetesen más-más szakterületeket, tudományágakat is bevonva. A biztonságtechnika, a védelem egységes kezelése és ennek megértetése kulcsfontosságú a beruházások megkezdése előtt.

Döntés

A beruházás típusától függően (építőipari kivitelezés, felújítás, karbantartás, gépek üzembehelyezése, területrendezés stb.) el kell dönteni, hogy az objektum meglévő védelmi rendszerei elegendők-e a megfelelő védelem biztosítására. Ha a meglévő védelmi infrastruktúra a beruházáshoz, vagy fejlesztéshez elegendő, akkor átléphetünk a munkaterület átadási fázisába, amikor a viszont különböző szakterületekkel összefogva, mint biztonságtechnika, munkavédelem, tűzvédelem meg kell határozni a kivitelezővel szemben támasztott követelményeket, felhívva a figyelmét a helyi sajátosságokra és biztonsági intézkedésekre. A fenti esetben, még ha külön erőforrást nem is igényel a beruházás, tulajdonvédelem szempontjából akkor is ellenőrizni kell. Mind az ellenőrzés, mind a munkavégzés feltételeit, lehetőségeit és módját szerződésben rögzíteni kell. A munkavégzés csak a munkaterület átadását követően kezdődhet meg, egyik legfontosabb törekvésnek kell lennie, hogy a munkaterületet el kell különíteni, „lezární” és korlátozni kell az oda belépők körét. Az elzárás módja lehetőleg legyen fizikai: szalag, korlát, ideiglenes kerítés, elektronikus beléptető rendszer stb. A munkaterületen végzet minden munkát irányítani kell felelős vezetőnek, építésvezető, kivitelezés vezető, projektvezető stb. Számolnunk kell azzal, hogy a be- és kiléptetés száma és típusa a beruházás alatt akár teljes mértékben megváltozhat valószínű, hogy jelentős mértékben nőni fog, természetesen ez a kivitelezés jellegétől függ. Elengedhetetlen tehát az erőforrásainkat a megnövekvő feladatok, kockázatok ismeretében

növelni, átcsoportosítani. Abban az esetben, ha a beruházás mértéke vagy jellege szükségessé teszi, illetve lehetőség van rá, objektumon belüli vagy objektumból kicsatolt védelmi munkaterületet kell kialakítani. A munkaterület biztonságát szavatolni kell. Az előkészítési fázisban célszerű meghatározni a körülhatárolást, az elzárt területre való belépés rendjét, az őrzés pontos módját, a vagyoni védelmi szolgálat megbízóját. [7]

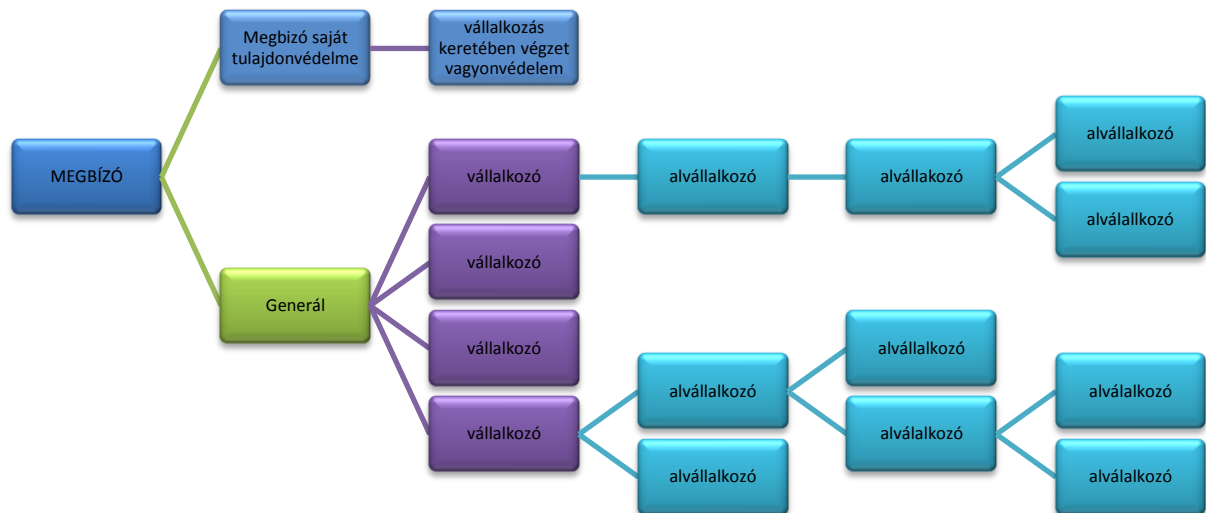
Egy meglévő ipari objektum a minta. A területet a magánbiztonsági szolgálatok közül a saját élőségi védelmi modell határozza meg. A beruházás alatt saját erőt alkalmazunk – ha lehetőség van rá – vagy vegyes őrzési módszert választunk, tehát a saját őrzést kombináljuk a vállalkozás keretében végzett vagyoni védelemmel. Ideiglenes őrzés esetén ez az egyik legjobb megoldás, természetesen csak ott ahol van saját őrzés. Általánosságban elmondható, hogy nagyobb beruházások esetén az őrzésvédelmet vagy a generálkivitelező, vagy valamelyik alvállalkozói láncolat alkalmazza. Ennek pénzügyi-gazdasági okai vannak, legfőbb célja az olcsó munkaerő alkalmazása, de szinte nyomon követhetetlen a megbízások sora. Cseppet sem mondható rá, hogy hatékony, valamint hogy a megrendelő érdekeit képviseli. A láncolat a vagyoni védelmen belül továbbfokozódik, kölcsönzött munkaerőként vagy egyéni vállalkozóként alkalmazzák a személy- és vagyoni őrt. Sajnálatos módon nem kevés jogvitára adhat és ad is okot az alábbi láncolat:

3. ábra. Szokványos vállalkozói láncolat(Kálmán)

Természetesen az alkalmazás során a vagyoni védelmi megbízásra sor kerülhet közvetlenül a generálkivitelező alatt, amely sokkal ideálisabb állapot a fent ábrázoltnál. Ugyanakkor – a piaci gyakorlattól kissé eltérően – is megközelíthető a biztonsági szemlélet, amikor is a megbízó tudatos stratégiaként saját hatáskörében tartja a tulajdonvédelmi, munka, illetve tűzvédelmi szerződéskötéseket (biztonsági szervezeteket). Itt fő előny, hogy közvetlenül a saját szervezeteinek ellenőrzési, irányítási felügyelete alatt tudja tartani és kontrollálni az ellenőrző szervezetek összehangolt munkáját. Nem utolsó szempont, hogy ebben az esetben a felelősség egyértelműen beazonosítható, a generálkivitelező és a biztonságtechnika szereplői között egyszerűbb és hatékonyabb az esetleges jogvita rendezése. Hatósági ellenőrzések vagy rendkívüli események vizsgálatakor mindenképpen előnyös és joggal elvárható az átlátható biztonsági szervezet, jól meghatározott felelősségi körökkel. Vállalkozás keretében végzett tevékenység esetén a megbízó (megrendelő) bár közvetve nem felelős, de a tőle elvárható gondosság szemlélete nagyon fontos, nemcsak a szakmának van nagy szüksége a szemléletváltásra, hanem a megbízói oldalnak is. Összegezve a kockázatokat tudjuk meghozni

azon döntésünket, milyen módon építjük vagy építtetjük fel ideiglenes biztonságtechnikai szervezetünket, hogy megkezdődhessen a tervezés.[8]

4. ábra. Megfelelő vagyonvédelmi struktúra (Kálmán)

Tervezés

Védelmi tervezésnél elsődlegesen figyelembe kell venni a beruházás méretét és objektumon belüli elhelyezkedését. Amennyiben lehetőség van rá, meg kell valósítani az objektumból való teljes leválasztást. Ez azt jelenti, hogy ideiglenes kerítéssel az ipari területből leválasztjuk a beruházási területet és annak forgalmát külön kapun keresztül bonyolítjuk. Ez a megoldás a teljes leválasztás. A beruházás elhelyezkedése természetesen lehet olyan, hogy ez nem megoldható, de ez esetben is végre kell hajtani a fizikai körülhatárolást.

Amikor már, tisztában vagyunk a beruházás mértékével, fel kell építenünk különböző stádiumokra bontva a komplex védelmi szolgálat működését. Minden építőipari beruházás fázisokra osztható. Ezen fázisok elnevezése szakterületenként változó, de mindenképpen a munkafázisokhoz igazodik:

- terület-előkészítés;
- betelepülés,
- mélyépítés: alapozó munkálatok (talaj-előkészítés);
- magasépítés: épületszerkezet-építés (homlokzat kialakítás, alépítmények, gyenge- és erősáram);
- gépészeti előkészítés;
- belső burkolás, gépészeti berendezések;
- végső kialakítás (belső építészeti, berendezés);
- kitelepülés;
- terület átadás-átvétel,
- próbaüzem;
- üzembe helyezés.

A tervezés során számolnunk kell azzal, hogy a különböző fázisokban különböző védelmi megoldásokra lesz szükség. A kialakítandó védelmi rendszernek együtt kell épülnie a fejlesztéssel mind technikailag, mind személyi előerő tekintetében. A tervezés előre vetíti, hogy a teljes elkészülésig milyen védelmi megoldások összességét alkalmazzuk. A védelmi tervezést akkor valósítjuk meg megfelelően, ha a teljes periódus során a tulajdoni károkat minimalizáljuk, és az újonnan kialakult fejlesztés már tartalmazza saját biztonsági rendszerét, amely integrálódik az objektum teljes biztonsági rendszerébe és alkalmazkodik annak kialakított teljes protokollú védelmi struktúrájába.

Természetesen a tervezés teljes fázisa a különböző szakterületek folyamatos konzultációját jelenti, amely mérettől függően tarthat napokig, akár hetekig is, ezek az úgynevezett projektindító megbeszélések. Ezen konzultációk nemcsak a sikeres lebonyolításhoz járulnak hozzá, hanem a szerződéskötők feladatait is megkönnyítik, a gyakorlatot harmonizálják az elmélettel. Annak érdekében, hogy a védelem sikeresen valósuljon meg szükséges valamilyen módon szabályozni, ennek egyik eszköze a szolgálati utasítás készítése.

Szolgálati utasítás általános szabályai

A megbízó és a védelmi szolgálatot ellátó között (természetesen nem saját őrzés esetében) megbízási szerződés kerül megkötésre, melynek szerves része lehet a szolgálati utasítás. A védelem csak ezt követően lép a végrehajtási fázisba. A szolgálati utasításnak jogszabályokkal harmonizálva és egyértelműnek kell lennie, tartalmazva az alapvető követelményeket, általános jogszabályi hivatkozásokat:

- Magyarország Alaptörvénye;
- 2013. évi V. törvény – a Polgári Törvénykönyvről;
- 2005. évi CXXXIII. törvény – személy vagyónvédelmi, valamint magánnyomozói tevékenység szabályairól;
- 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról;
- 2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről.

Felépítésének tartalmi követelményei:

- megbízott és megbízó pontos adatai;
- őrzött objektum címe vagy pontos elhelyezkedése (lehatárolható terület esetén javasolt a helyrajzi szám használata);
- utasítás célja;
- biztonsági helyzet;
- mechanikai biztonsági rendszer elemei;
- elektronikus biztonsági rendszer elemei;
- a tulajdonvédelmi szolgálat szervezése;
- a váltás rendje, felállítási helye és mozgási körzete, felszerelés,
- használatban lévő okmányok;
- általános szabályok;
- szolgálatot teljesítők feladatai, jogai és kötelezettségei, tilalmai.

A munkaterületen belül a megbízótól kapott felhatalmazás, valamint a vagyonvédelmi törvény alapján a szolgálati tevékenységre vonatkozó jogszabályi rendelkezések. A szolgálatot teljesítő tevékenysége rendkívüli helyzetben, illetve rendkívüli esemény bekövetkeztekor. Ellenőrzési és utasítás adási jogosultságok. Megbízó és megbízott ellenjegyzése (aláírás, bélyegző). Szolgálatot teljesítők ellenjegyzése tudomásulvétel céljából. [9]

Beruházás kockázati tényezői

Azért, hogy minnél körültekintőben tudjuk a védelmi stratégiánkat kidolgozni, illetve a tulajdont megóvni, szükséges megismerni a beruházás különböző fázisainak néhány kockázatát. Ezen ismeretek birtokában tudatosan tudjuk szervezni a védelmi feladatokat, természetesen nincs két egyforma beruházás ezért minden esetben egyedi szempontokat is figyelembe veszünk.

Terület-előkészítés

Magában foglalja az ipari létesítményen belüli, illetve az ipari területből kicsatolt terület körülhatárolását, kerítésépítéssel, beléptetési pont meghatározással és kiépítésével. Fontos, hogy ha van rá lehetőség, már ebben a szakaszban úgy célszerű kialakítani a védelmi szolgálat helyét, hogy figyelembe vesszük a munkálatokat végző dolgozók számára parkoló elhelyezkedését, és ezt követően állítsuk fel a beléptetési pontot. A körülhatárolt és leválasztott parkoló megakadályozhat balesetek bekövetkezését, illetve nehezíti a jogtalan eltulajdonítást így fokozva a védelmet. Már ekkor érdemes szabályozni, hogy a leendő építkezési területre gépjármű áruakadás vagy munkavégzés céljából érkezhessen. Az előkészítési fázisban a munkálatok vegyes területen zajlanak, hiszen a kerítésépítés és betelepülés előkészítése (erősáram, csatorna, víz, kiszolgáló területek kijelölése előkészítése) a fő feladat, és már itt is el kell határolni a munkaterületet (figyelemfelkeltő, veszélyt jelző táblákkal). Általában nagyobb számú vállalkozó és személyi mozgás ekkor még nem várható.

Ebben a szakaszban vagy már előtte érdemes a talajmechanikai vizsgálatokat elvégezni, amely mind az építkezés, alapozás megkezdéséhez szükségszerű, illetve a balesetek omlásveszély elkerülésének egyik fontos lehetősége. Ki kell jelölni a szociális helyiségeket és fel kell készülni az egészségügyi kockázatokra (elsősegélynyújtó helyek kijelölése)

Betelepülés

A generál-, külső kivitelezők betelepülése, „konténerváros” kialakulása. Az előkészített területre ekkor kerülnek be a kivitelezői, illetve biztonságtechnikai konténerek. Fontos, hogy a terület biztonságáért, a munkavédelmi oktatásért és az építésért felelős vezetők elsőként foglalják el helyüket. Ha saját területen helyben lévő a felelős vezető, akkor csak elérhetőségét szükséges biztosítani. A betelepülés magában foglalja a gépek, berendezések, szerszámok, behozatalát, tehát nagyon gondosan ekkor kell kialakítani a pontos kulcsfelvételi rendet, illetve a jogosultságok meghatározását. A védelmi szolgálat a zártságot és

sérülésmentességet tudja ellenőrizni, a felvonulási konténereken a belső eszközök leltári átadása átvétele az esetek többségében nem megoldható. Egyik jól bevált módszer a konténerek munkaidőn kívüli plombálása és ennek sértetlenségének átadás átvétele a szolgálatok között, illetve a napközbeni ellenőrzése. Természetesen a zártság ellenőrzése járőrözés során is elengedhetetlen. Már az első betelepülésnél célszerű az kamerarendszert is üzemeltetni, a kapuknál ez mára már szinte elengedhetetlen, de a betelepülési területen is rendkívül ajánlott. A be és kilépési pontok kamerás ellenőrzése az utólagos vizsgálatot nagymértékben segítik.

Mélyépítés, alapozó munkálatok

A munkavállalók és munkagépek ebben a fázisban vagyoni védelmi szempontból jól áttekinthetők, nem jellemző még a különböző cégek képviselőinek jelenléte, de természetesen ez a kivitelezés méretétől függ. A védelmi szolgálat szempontjából kockázat – és igen jellemző – a munkagépek eltulajdonításának kísérlete

A munkavégzés során a fő veszélyességi tényező a munkagödör mélységének nagysága és kiterjedése, a talaj szerkezete, az időjárás, a közművezeték szakadás. Gyakran fordulnak elő ebben a fázisban igen súlyos, akár halálos balesetek leesés, földomlás következtében. A szolgálat feladata a balesetet szenvedett sérült megközelítésének biztosítása, illetve a hatósági személyek, mentő fogadása, útbaigazítása. A talajmunkálatok során gyakran kerül elő háborús gránát, robbanószer vagy anyag, ekkor a kiürítés, a hatóság értesítése és a helyszín biztosítása a legfontosabb teendő. Az építési munkálatokat megelőzően ki kell jelölni a mozgási területeket mind a gyalogosok, mind a munkagépek és szállítógépjárművek számára. Nagyon fontos, a védőfelszerelés használata mindenkire vonatkozik, aki a területre belép, tehát a vagyoni szolgálat is csak meghatározott útvonalon és védőeszközben járőrözhet. [10]

Magasépítés

Magasépítés és homlokzatkialakítás során a súlyos balesetek száma és előfordulása sajnos elég sűrű, elsődleges veszélyforrás: leesés, nehéz tárgyak lezuhanása (daruzás) és egyben megmarad a földcsuszamlás, omlás veszélye. Tehát az előzőekhez hasonlóan a védelmi szolgálatnak biztosítani kell az esetleges sérült ellátásához szükséges útvonalat, a hatósági személyek bejutását. Magasépítési fázisban folyamatosan növekszik a kivitelezők száma, ezáltal nő a kockázata eltulajdonításnak. Nemcsak a külső eltulajdonítások ellen kell jobban védekezni, hanem megnövekszik a kivitelezők szándékos vagy gondatlan „szerszám birtokbavétele” is. A gépek, berendezések megjelenésétől kezdve érdemes külön figyelmet szentelni – védelmi szempontból – az üzemanyag-felhasználásnak is. A munkagépek többsége nem rendelkezik megfelelően zárható üzemanyag-betöltőnyílással. A tapasztalatok azt mutatják, ezzel rendszerint meg is próbálnak visszaélni.

Nagyon fontos a munkavédelmi képviselő folyamatos jelenléte, itt már mondható: gyakorta változik a kivitelezői összetétel. A biztonságtechnikai szervezetek akkor képesek hatékonyan megelőzni a baleseteket, illetve enyhíteni a károkat, ha a munkavégzők számával és arányával nő az ellenőrzések száma, valamint ha ezzel párhuzamosan fejlesztjük a vagyoni védelmi

technikai rendszereket is. Kamerarendszerek ideiglenes telepítésével folyamatosan nyomon kell követnünk az érzékeny területeket, ezzel is segítve a hatékony védelmet. Ha a beruházás nagysága és mérete megkívánja, az élőerő számát is növelni kell. A hazai gyakorlatban nem megszokott, hogy a leválasztott területen belül közösen járőrözik a saját tulajdonú őrzés-védelmi szolgálat a vállalkozás keretében végzett tulajdonvédelemmel. A védelmet tovább fokozhatjuk, ha már meglévő védelmi rendszerünkől csoportosítunk át eszközöket, ugyanakkor ezzel nemcsak technikai előnyhöz jutunk, hanem gazdaságossági szempontból is hasznos. A magasépítési munkálatok a leglátványosabbak, egyben a legveszélyesebbek is, általánosságban elmondható, hogy a beruházás során a fázisok közül az egyik leghosszabb időszakot öleli föl.[11]

Gépészet,belső burkolás, berendezések

A magasépítést követi a kevésbé látványos belső kialakítás, a gépészeti berendezések, burkolóanyagok, szerelvények, csövek, vezetékek, kábelek, lámpatestek, bútorzatok stb. elhelyezése, ami védelmi szempontból kiemelkedő kockázatot jelent. Ennek oka – természetesen a kivitelezés nagyságától függően –, hogy ebben a fázisban dolgozik a területen a legtöbb, különféle alvállalkozók és azok különböző emberei (bejelentetlen munkaerők, nem kellő jártasság). A berendezések és eszközök értéke egyre magasabb, méretük viszont csökken. A beruházás elején megfelelően kialakított külső parkolási rend és annak folyamatos betartatása az őrző-védő munkát megkönnyíti, de számolni lehet az eltulajdonítások, illetve az arra kísérletet tevők számának folyamatos emelkedésére az építési területen belül különösen akkor, ha folyamatosan növekszik az ott dolgozók száma, illetve változik annak vállalkozói alvállalkozói összetétele. Az építendő épülethez kapcsolódó vagyonvédelmi rendszer tervezését, üzemeltetését célszerű minél korábban már a beruházás tervezésénél elkezdni. A „kívülről befelé elvet” a védelmi rendszer építésével fenn kell tartani. Az épülettel együtt fejlődik a vagyonvédelmi rendszer, kerítéstől, belépési pont(ok), térfigyelés, épületfelügyeleti rendszer. Az építőanyagokat, értékes berendezéseket, szerelvényeket minden kivitelezői területnek el kell zárnia a munkavégzéskor, a zárást a védelmi szolgálat köteles ellenőrizni. A védelem fontosságát, a kivitelező cégek vezetőivel együtt, tudatosítani kell a dolgozóknak. A vagyontárgyak védelme nemcsak a megbízó értékeire, hanem minden egyes kivitelező értékének megóvása a cél, amit megvalósítani csak a vezetőkkel együttesen lehet. A kivitelezés teljes ideje alatt ügyelni kell a kerítés állapotára, mert keletkezhetnek szándékos rongálások eltulajdonításra, tehát fokozott, napi szintű ellenőrzést kell végezni. Balesetveszély szempontjából nemcsak súlyosabb, hanem könnyebb sérülések és balesetek is megjelennek: elcsúszás, elesés, beütés, vágás, rándulás stb.

Kiemelt értékeket kiemelten kell őrizni, gondosan kell elhelyezni, elzárni és megfigyelni. Nagyon fontos a felelősségi körök egyértelmű meghatározása (ki a felelős az elzárásért, ki ellenőrzi az elzárást, értékek átvétele és átadása, okmányok kezelése stb.). Az őrzés létszámát szükség szerint felül kell vizsgálni, esetenként elengedhetetlen az élőerő növelése. Nemcsak önmagában a vagyonőr jelenléte fontos, hanem az őket a szakmai vezetőjük általi ellenőrzés, iránymutatás és folyamatos oktatás, útbaigazítás a változó helyzetekhez. Mit ér a technikai fejlesztés, a vagyonvédelmi rendszerbővítés, ha annak kezelésére a személyzet nem képes?

Vegyes őrzéssel (például saját illetve vállalkozás keretében alkalmazott vagyonőr) végrehajtott járőrözések során gyűjtött tapasztalattal a későbbiekben, amikor integrálásra kerülnek az épületek vagy építmények saját ipari környezetükbe, kellő hatékonysággal láthatjuk el a tulajdonvédelmet. A helyismeretet együtt sajátítjuk el, az épület kialakulásával.

Kitelepülés

A kitelepülés első stádiuma a „konténerváros” megszüntetése, a kivitelezők folyamatos levonulása. A konténerben lévő szerszám- és gépleltárt még az építési területen, a helyén végre kell hajtani, ezt követően a konténert le kell zárni, tanácsos leplombálni, hogy a kiszállítás (és ellenőrzés) minél zökkenőmentesebben menjen. Veszélyforrást jelent a szállítójárművek mozgása, a konténerek emelése, illetve a közművek bontása. A második fázisban megtörténik a környezeti rekonstrukció, a csatolt infrastruktúrák helyének megszüntetése, visszabontása, illetve elszállítása. Az utolsó fázisban lebontják az elhatároló kerítést, beolvad az ipari környezetbe az építési terület, átadás-átvétellel kerül a beruházás. A vállalkozás keretében végzett vagyonvédelem szerepét átveszi a helyi biztonsági szolgálat (saját őrzés). Megkezdődik a birtokbavétel és a próbaüzem időszaka.

Természetesen az ipari területeken történő beruházásoknak számtalan formája van, ebből egy nagyméretű építkezést és annak védelmi kialakítási fázisait vázoltuk föl. Érdekességet jelent a vegyes őrzési mód gyakorlati megvalósítása, illetve a megbízó által közvetített biztonsági szemlélet, azaz a közvetlen üzemeltetése a vagyon-, tűz- és munkavédelmi szolgálatnak. Láthatjuk, hogy az ipari területek önmagukban is fokozott veszélyeket rejtnek, a biztonságtechnika különböző ágait tekintve. Az építőipar szintén a kiemelt kockázati tényezők közé sorolható (kimagasló a halálos, illetve súlyos balesetek száma), és az őrzésvédelem is nagyon összetett feladat. Mindezek miatt igen érdekes kérdéseket vet fel a két terület ideiglenes összeolvadása, a biztonság szereplői számára a kockázat minél kisebbre csökkentése érdekében. Érdekességként megemlítenéd, hogy az ilyen típusú beruházásoknál már nem egyedi eset, hogy költségmegtakarítás céljából, a megbízó látja el a generál szerepét is.

Szenzitív kérdések

A belső beruházások tekintetében lényegi kérdés: mennyire tudjuk meggyőzni a megbízót a biztonság szerepéről és fontosságáról, és többségében mennyire dönt a rövidtávú pénzügyi előny, a pillanatnyi gazdaságosság a biztonság kárára. A meggyőzés történhet a saját szervezetből a tudatos biztonság kialakításával, illetve külső szakemberek (auditok) tapasztalataival.

Már az építési objektum beléptető rendszerének tervezésekor számos körülményt kell számításba venni, különösen a rendszerrel szemben támasztott követelményeinket illetően. Meg kell vizsgálni egyebek mellett az épület tereinek (zónáinak) sajátosságait, azokba a belépésre jogosultak körét, a bármely szempontból ellenőrzött terek veszélyforrásait. [12]

Nagyon fontos megemlíteni, hogy nemcsak nagy volumenű beruházások vannak az ipari területeken, hanem olyan kisebb beruházások is, amelyeknél nehéz a fizikai lehatárolást

végrehajtani és kizárólag a munkavégzők számára fenntartani a munkaterületet. A valóságban számtalanszor előfordul annak problematikája, hogy akár egy helyen, több megbízás alapján, több kivitelező dolgozik, amelyhez még társul a napi ipari tevékenység. Természetesen ebben az esetben is van megoldás. Gyártóüzemek esetében a beruházási feladatok elvégzéséhez olyan időszakot kell kijelölni, amikor gyártás nem folyik, ezeket hívhatjuk leállásoknak, amikor – mérettől függően – évente egy vagy két alkalommal, meghatározott időszakig (két-három hét/alkalom) a gyártási- és termelési tevékenység szünetel. Erre az időszakra biztosítható az üzemi részlegek karbantartási, illetve fejlesztési munkaterületté történő átadása. Természetesen elvárás, a projekt szerinti irányítás, az egy személy általi vezetés az adott területeken, összehangolva a kivitelezők munkáját. Tudomásul kell venni, hogy ezen időszakok a biztonságtechnikai területek számára fokozott igénybevételt jelentenek, szolgálati szervezésüket ennek tudatában kell végrehajtani.

Előfordulhatnak olyan kivitelezési munkálatok is, amelyeket a gyártási folyamatok közben, üzemszerű állapotban kell végrehajtani. A tapasztalatok azt mutatják, ezek a legveszélyesebb tevékenységek lehetnek, hiszen bizonyos esetekben szinte lehetetlen a teljes munkaterületi korlátozás és elzárás. Rendkívüli figyelmet kíván a napi munkálatok és a kivitelezők által végzett munkák összehangolása. Nemcsak hogy a balesetek bekövetkezésének a valószínűsége nagyobb, hanem a sok különböző kivitelező jelenléte is vagyoni- és személyi problémákat vethet fel. Törekedni kell a biztonsági szabályzatok, eljárási rendek kidolgozására annak érdekében, hogy a kivitelezők és a területen dolgozók számára érthető legyen, illetve hogy a baleseti és védelmi kockázatokat minimalizáljuk. A legfontosabb kulcskérdés: hogyan lehet megvalósítani valamennyi beruházási körülmény között a biztonsági szabályozottságot? Azon múlik a társaság védelmi stratégiájának sikere, hogy mennyire tudja ezen kérdéseket, folyamatokat biztonsági stratégiáján keresztül jól átadni, megértetni és alkalmazni. Ugyanakkor kerülendő a túlszabályozottság is, mert elveszhet a megértése a szabályoknak és ez szintén rendkívüli eseményhez, balesethez vezethet.

Összefoglalás

Az ipari területen belüli beruházások – különös tekintettel az építkezésekre – számos kihívással szembesítik a különböző szakmai ágazatok vezetőit. A cikk tartalma próbál ebben a bonyolult rendszerben egy kis áttekinthetőséget, de inkább egy nagyon fontos biztonság tudatos szemléletet megmutatni. Mind az építkezés, mind az ipari ágazatok, önmagukban is jelentős kihívást jelentenek a védelmi stratégiák kidolgozásában. Egy ipari területen belül két ágazatot kombinálva (gyógyszergyár területén belüli építkezési terület kialakítása) természetesen a kihívások is nőnek. Nem csak a vagyoni védelemnek, hanem a komplex biztonságtechnikának is kellő harmonizációban kell lennie, hogy az esetleges rendkívüli eseményeket, baleseteket elkerüljük, illetve megelőzzük. Egységes gondolatvonal kialakítása lehetséges, bár minden egyes építkezés más és más egyedi igényeket vethet föl magában, ezért fontos, hogy a biztonsági szemléletünk kellőképpen rugalmas legyen és alkalmazkodjon a különböző helyzetekhez.

Felhasznált irodalom

- [1][2][3] Nemzetgazdasági Minisztérium Tájékoztató A munkabalesetek alakulásáról A feldolgozott munkabaleseti jegyzőkönyvek alapján 2015. I. félév letöltés ideje: 2015.11.23. helye: http://www.ommf.gov.hu/index.php?akt_menu=172&hir_reszlet=464
- [4] 2012. évi. C. törvény a Büntető törvénykönyvről jogtár letöltés ideje: 2015.11.26.
- [5] Bűnügyi statisztika – StatisticsExplained letöltés ideje: 2015.11.21. helye: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Crime_statistics/hu
- [6] Magyarország bűncselekményei 48 év tükrében – Magyar Újságírók Lapja letöltés ideje: 2015.11.21. helye:<http://www.mul.hu/index.php/magazin/99-magyarorszag-buncselekmenei-48-ev-tukreben>
- [7] Bodrácska Gyula, Berek Tamás: Megelőző intézkedések szerepe a komplex vagyonvédelem területén, építőipari beruházások biztosítása során, V. Évfolyam 1. szám – 2010. március, HadmérnökISSN1788-1919
http://www.hadmernok.hu/2010_1_bodracska_berekt.php
- [8] Berek Tamás, Bodrácska Gyula: Az élőerős őrzés az objektumvédelem építőipari ágazatában, V. Évfolyam 4. szám – 2010. december, HadmérnökISSN1788-1919
http://www.hadmernok.hu/2010_4_berek_bodracska.php
- [9] dr. Szövényi György: Biztonságvédelmi kézikönyv, kiadó: KJK-KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó Kft., Budapest, 2000. ISBN: 963 224 553 9
- [10] Gádor János: Munkavédelem a mélyépítésben, kiadó: Országos Munkabiztonsági és Munkaügyi Főfelügyelőség Koordinációs Osztálya, Budapest, 1994.
- [11] Gádor János: Munkavédelem a magasépítésben, kiadó: Országos Munkabiztonsági és Munkaügyi Főfelügyelőség Koordinációs Osztálya, Budapest, 1994.
- [12]Berek Tamás: ABV (CBRN) analitikai laboratórium beléptető-rendszere a biztonságos üzemeltetés szolgálatában, Hadmérnök VI. Évfolyam 2. szám, 2011. június ISSN1788-1919
http://www.hadmernok.hu/2011_2_berek.pdf pp. 29-30